

Република Македонија
Министерство за финансии

КВАРТАЛЕН ЕКОНОМСКИ ИЗВЕШТАЈ
К-3-2012

Резиме

- Според податоците на ДЗС, во К-3-2012 година во однос на К-3-2011 година е забележан **реален раст на БДП** од 0,2%, со што е прекинат негативниот раст во претходните два квартала. Сезонски прилагодениот квартален раст на БДП во К-3-2012 година изнесува 0,5%;
- Според **Анкетата на работната сила**, бројот на вработени во К-3-2012 година е повисок за 0,6% во однос на истиот квартал претходната година. Бројот на невработени се намали за 1,9% на годишна основа, што резултираше со намалување на стапката на невработеност во К-3-2012 година на 30,6%;
- **Стапката на инфлација** во К-3-2012 година забележа засилен раст од 3,8% во однос на истиот квартал 2011 година, мерена според индексот на трошоци на живот;
- Просечната **нето плата** во К-3-2012 година изнесува 20.842 денари и е на исто ниво како истиот квартал од 2011 година. На реална основа, нето платата бележи пад од 3%.
- Вкупните **буџетски приходи** во К-3-2012 година се повисоки за 2,9% споредено со истиот квартал од 2011 година, а вкупните **буџетски расходи** се повисоки за 9,2%;
- Вкупниот **депозитен потенцијал на банките**, по падот во вториот квартал, во К-3-2012 година се зголеми за 0,7% на квартална основа.
- **Кредитната активност на банките** кон недржавниот сектор, во К-3-2012 година бележи забавена стапка на раст од 0,6% на квартално ниво.
- **Македонскиот берзански индекс МБИ-10** во септември 2012 година се намали за 1,9% во однос на јуни 2012 година.
- Во К-3-2012 година на годишно ниво (к/к-4), забележана е **контракција на извозот** од 4,6% и **увозот** за 4,2%, со што вкупната **надворешно-трговска размена** изразена во евра забележа благ пад од 4,4%;
- **Трговската отвореност** на Република Македонија во К-3-2012 година изнесува 102,0% и забележува стеснување во однос на истиот квартал од 2011 година за 5,8 п.п.

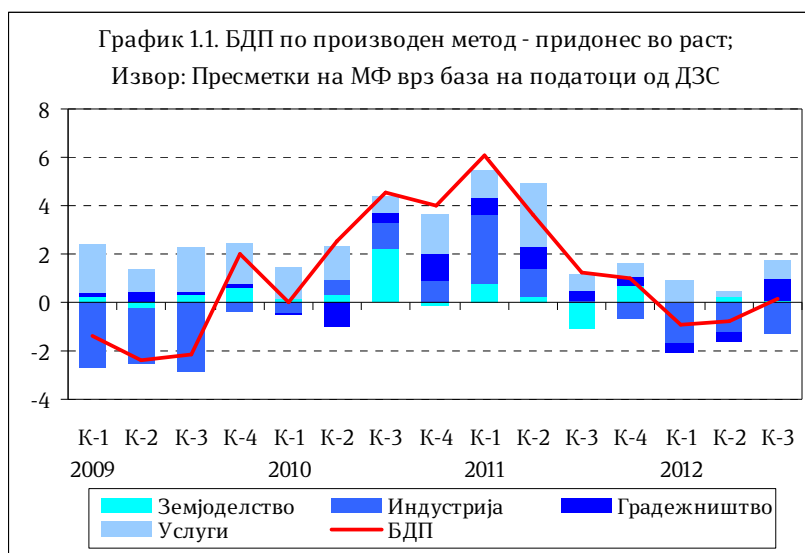
1. Макроекономски трендови и реален сектор

Според податоците на ДЗС, во К-3-2012 година во однос на К-3-2011 година е забележан реален раст на БДП од 0,2%, со што е прекинат негативниот раст во претходните два квартала. Истовремено, ДЗС направи ревизија на стапките на раст во првите два квартала од 2012 година. Така, стапката на раст во К-1-2012 година е коригирана од -1,3% на -0,9%, а стапката на раст во К-2-2012 година е коригирана од -0,9% на -0,7%. Имајќи го ова предвид, просечната стапка на раст во првите три квартала од 2012 година изнесува -0,5%.

Реалниот раст на БДП во К-3-2012 година споредено со претходниот квартал изнесува 4,3% и делумно се должи на позитивните сезонски влијанија. И покрај тоа, сезонски прилагодениот квартален раст на БДП во К3 е позитивен и изнесува 0,5%.

Номиналниот раст на БДП во К-3-2012 година изнесува 1,7% споредено со истиот квартал претходната година, што имплицира дека БДП дефлаторот изнесува 1,5%.

Анализирано според производната страна на БДП, највисок раст во К-3-2012 година е остварен во секторот Градежништво од 16,7%. Растот во градежништвото беше очекуван, со оглед на високиот раст на вредноста на извршените градежни работи во периодот јули – септември. Во

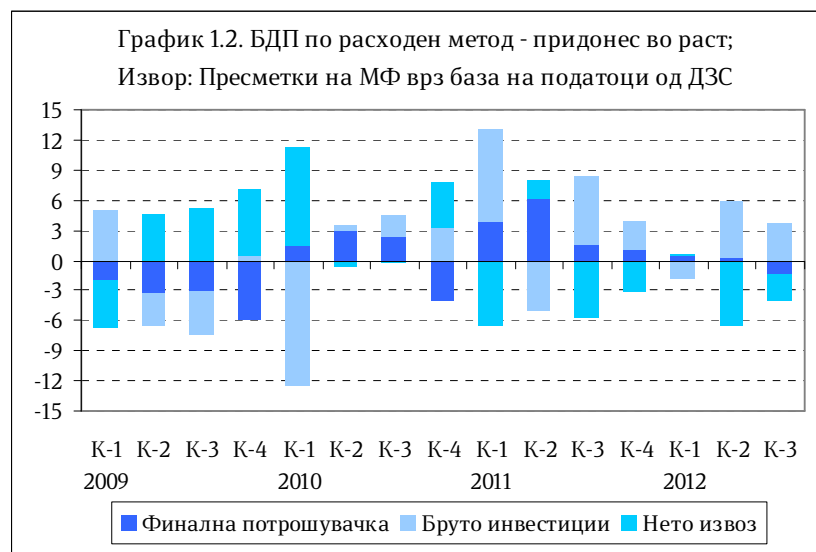


секторот Сообраќај, складирање и врски е остварен раст од 2,3%. Секторот Финансиско посредување продолжува со позитивните стапки на раст кој во К3 изнесува 1,7%. Растот во секторот Јавна управа изнесува 1,6%. Во секторот Трговија во К3 се забележуваат позитивни знаци по негативните стапки на раст во претходните два квартала. Растот изнесува 0,8% и е резултат на зголемениот промет на трговијата на големо. Секторот Земјоделство забележа раст од 0,6%. Во секторот Хотели и ресторани е забележан пад од 2,2%, по позитивните стапки на раст остварени претходните два квартала. Во секторот Индустрија во К3 е забележан пад од 7,6% и коинцидира со негативниот раст на економската активност во ЕУ.

Намалувањето на стапката на **индустриското производство**¹ во К-3-2012 година од -6,9%, главно се должи на намалувањето на производството на тутун (29,5%), производството на облека (6,4%), производството на кокс и рафинирани нафтени производи (97,7%), производството на хемикалии и хемиски производи (17,3%), производството на метали (16,6%), производството на електрична опрема (53,9%), вадење други руди и камен (16,8%), производството на пијалаци (5,7%), производството на кожа (1,2%), производството на хартија (28,5%), печатење и продукција на снимени медиуми (25%), производството на други неметални производи (29,2%), рударство и вадење камен (10,4%), производството на електрична опрема (52,9%), производството на моторни возила, приколки и полуприколки (40,1%), производството на машини и уреди, неспомнати на друго место (21,9%) и останатата производствена индустрија (33,3%). Од аспект на структурата на индексот на индустриското производство, кај 66,9% од гранките е забележан пад.

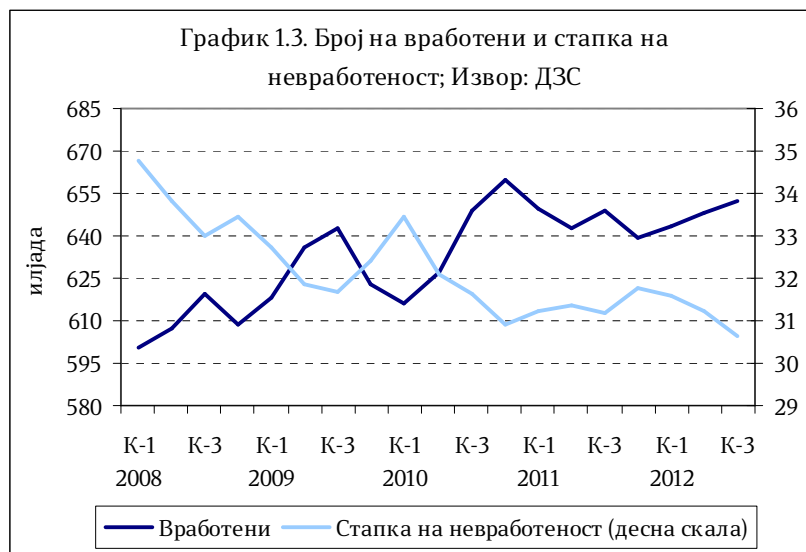
Од друга страна, раст е остварен кај: вадење јаглен и лигнит (25,4%), вадење руда и метал (14,5%), производство на прехранбени производи (1,8%), производство на текстил (29,1%), преработка на дрво и производи од дрво (15,8%), производство на основни фармацевтски производи (26,8%), производство на производи од гума (14,6%), производство на фабрикувани метални производи (144,4%), производство на останата опрема и транспорт (25,6%), производство на мебел (8,3%) и снабдување со електрична енергија (8,3%).

Анализирано според **расходната страна на БДП**, во К-3-2012 година највисок раст е забележан кај бруто инвестициите, од 14,6%. Финалната потрошувачка во К3 забележа пад од 1,5%, што се должи на падот на личната потрошувачка од 2,4%. Од друга страна, јавната потрошувачка забележа пад од 2,3%. Падот на економската активност во земјите на ЕУ и соодветно на екстерната побарувачка резултираше со пад на извозот на стоки и услуги од 2,9% на реална основа. Од друга страна, увозот на стоки и услуги забележа раст од 1,2%, како последица на растот на инвестициите.



¹ Пресметан врз основа на месечното соопштение Индекс на индустриското производство.

Според **Анкетата на работната сила**, бројот на вработени во К-3-2012 година е повисок за 0,6% во однос на истиот квартал претходната година. Активното население во третиот квартал се намали за 0,2%, придружено со намалување на бројот на невработени од 1,9% на годишна основа.

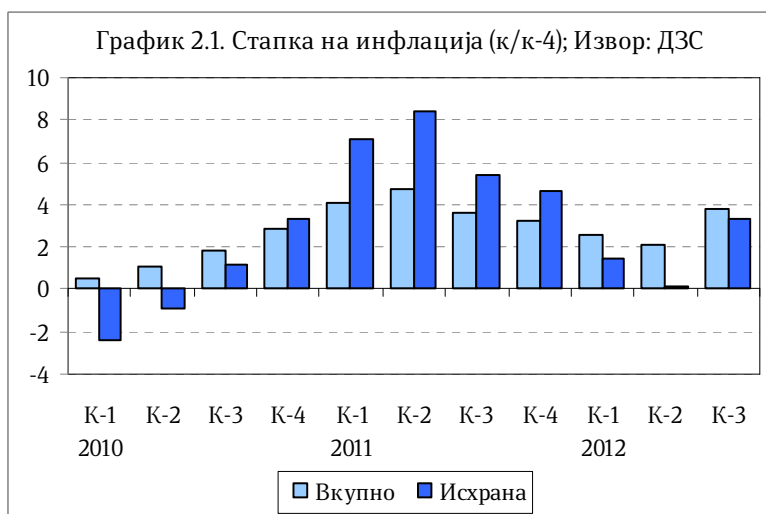


Ваквите движења на пазарот на трудот предизвикаа стапката на невработеност во К-3-2012 година да се намали на 30,6%, односно за 0,6 п.п. споредено со претходниот квартал и истиот квартал претходната година. Стапката на вработеност во К-3-2012 година изнесува 39,1%, колку што изнесуваше истиот квартал претходната година, додека во однос на претходниот квартал е повисока за 0,3 п.п. Активното население во третиот квартал претставува 56,3% од вкупното работоспособно население.

2. Цени, трошоци и продуктивност

Стапката на инфлација, мерена според Индексот на трошоци на живот, во К-3-2012 година изнесува 3,8% во однос на истиот квартал од 2011 година, што претставува засилен раст споредено со претходниот квартал (2,1%). Највисок раст на цените е забележан кај категоријата Домување од 8,6% што се должи најмногу на порастот на цените за греење од 12,6%, како и на цените на електричната енергија кои се зголемија за 14,9%. Во однос на претходниот квартал, растот на цените во категоријата Домување забележа зголемен интензитет од 3,2 п.п.

Растот на цените во категоријата Исхрана во К-3-2012 година изнесуваше 3,4% наспроти растот од 0,2% во претходниот квартал.



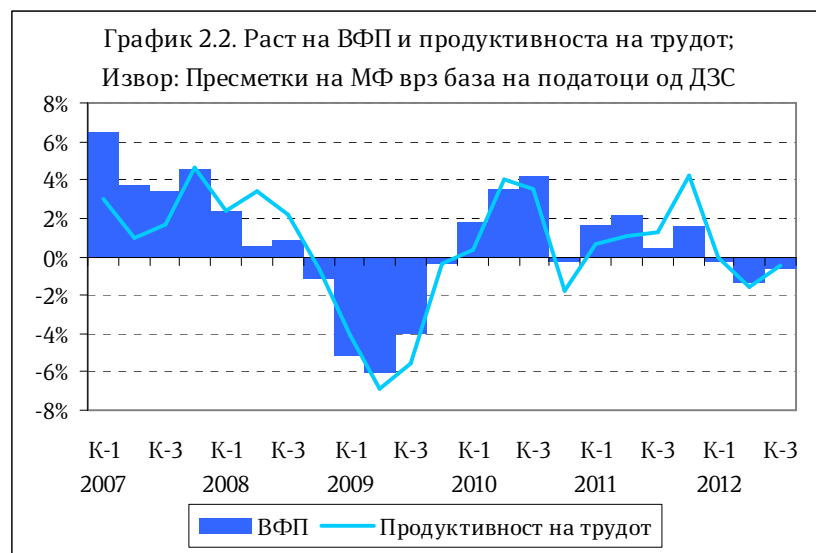
Цените во категоријата Облека и обувки се зголемија за 5,6%, додека растот на цените во категоријата Хигиена и здравје изнесува 2,5%. Цените во категоријата Сообраќајни средства и услуги бележат раст од 2,4%, главно како резултат на зголемените цени за течни горива и масла. Во категоријата Ресторани и хотели цените се повисоки за 2,1% додека во категориите Култура и разонода и Тутун и пијалаци се забележа раст на цените од 1,4% и 0,1%, соодветно. Цените во категоријата Административни и финансиски услуги се намалија за 1%.

Базичната инфлација (која го исклучува ефектот на храната и енергијата) во К-3-2012 година изнесува 1,8%, што е повисоко ниво за 0,1 п.п. споредено со базичната инфлација во претходниот квартал (1,7%).

Цените на мало во К-3-2012 година забележаа забрзан пораст од 3,4% споредено со истиот квартал од 2011 година. Најголем придонес во растот на цените на мало има категоријата Индустриски производи каде е забележан раст на цените од 4,4%, придонесувајќи со 2,4 п.п. во вкупниот раст на цените на мало. Во рамките на оваа категорија, највисок раст на цените е забележан кај непрехранбените производи од 6,3%. Прехранбените производи забележаа раст на цените од 1,8%. Малопродажната цена на пијалациите е зголемена за 0,1%. Малопродажните цени во категоријата Земјоделски производи забележа пораст од 8,7%.

Просечната **нето плата** во К-3-2012 година изнесува 20.842 денари и е на исто ниво како истиот квартал од 2011 година. На реална основа, нето платата бележи пад од 3%. Просечната **брuto плата** изнесува 30.601 денари и исто така номинално е непроменета додека на реална основа забележа пад од 3%.

Растот на економската активност во К-3-2012 година беше проследен и со позитивен годишен раст на бројот на вработени, што резултираше со благ пад на **продуктивноста на трудот** за 0,4%, по падот од 1,6% во претходниот квартал. Имено, во К-3-2012 година е забележан пораст на физичкиот



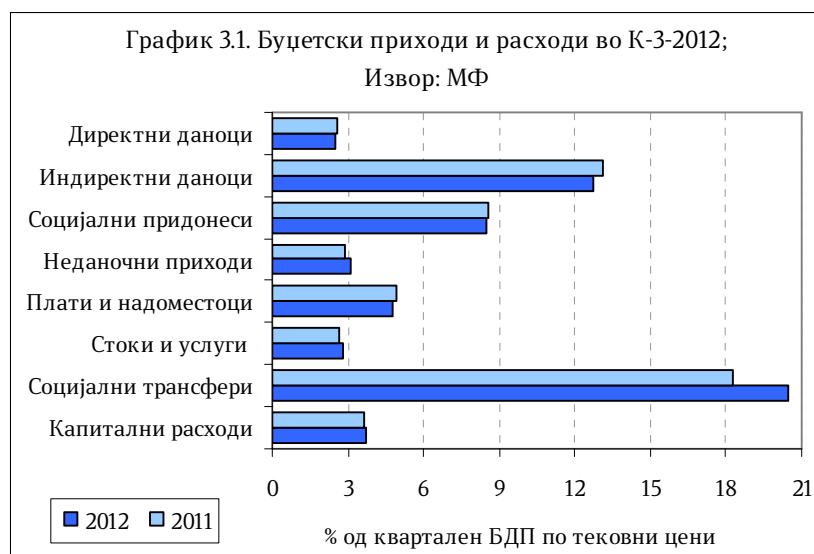
капитал од 1,1%. Ваквите тенденции на факторите на растот предизвикаа **вкупната факторска продуктивност (ВФП)** да забележи намалување од 0,6% во К-3-2012 година, по падот од 1,4% во претходниот квартал. На Графикот 2.2 е прикажан трендот на ВФП и продуктивноста на трудот.

3. Фискален сектор

Во третиот квартал од 2012 година беше забележано пониско остварување на вкупните буџетски приходи во однос на истиот квартал од 2011 година, придружено со повисоки буџетски расходи. Во К-3-2012 година, дефицитот на Буџетот изнесуваше 3.978 милиони денари или 3,3% од реализираниот БДП за овој квартал (дефицитот на Централниот буџет изнесуваше 3.794 милиони денари, односно 3,2% од БДП што е зголемување од 0,5 п.п. од претходниот квартал).

И во третиот квартал од 2012 година продолжи да се води контрациклична фискална политика насочена кон ублажување на последиците од светската економска криза врз македонската економија и задржување на макроекономската стабилност. Притоа, не беше загрозена фискалната одржливост на јавните финансии.

Вкупните **буџетски приходи** се повисоки за 2,9% споредено со истиот квартал од 2011 година, што најмногу се должи на помалото остварување на даночните приходи за 1,2%, додека придонесите и неданочните приходи остварија зголемување од 0,7% односно 8,1%. Притоа беше забележана значително пониска наплата кај данокот на додадена вредност, кај персоналниот данок, данокот на добивка и царините, додека приходите од акцизи остварија зголемување. Приходите од ДДВ доминираат и претставуваат 52,3% од вкупните даночни приходи, во К-3-2012 година се пониски за 5,2% споредено со истиот квартал од 2011 година. Во структурата на бруто приходите од ДДВ се забележа намалување на наплатата на ДДВ од увоз за 7,9%, додека ДДВ од прометот во земјата забележува умерен раст од 0,8%, согласно прометот во трговијата, а забавена е и динамиката на поврат на ДДВ за 5,6%. Приходите од акцизи се повисоки за 9,4% споредено со истиот квартал од 2011 година, односно претставува идентично зголемување споредено со остварувањето во вториот квартал. Во рамките на директните даноци, кај данокот на добивка е забележано намалување од 9,6% или 2,7 п.п. во однос на претходниот квартал (треба да се има предвид дека приходот за данок на исплатената дивиденда и друга распределба од добивката, учествува со значаен процент во структурата на овој данок). Приходите од персоналниот данок на доход беа речиси исти, односно пониски за 0,5% во споредба со третиот



квартал од претходната година. Гледано од аспект на структурното учество во БДП, директните даноци, на годишна основа, го намалија своето учество во БДП за 0,1 п.п., додека кај индиректните даноци беше забележан пад од 0,3 п.п.

Наплатата на социјалните придонеси беше повисока за 0,7%, при што зголемување на наплатата беше забележано кај сите придонеси, односно кај придонесите за пензиско осигурување од 0,7%, кај придонесите за здравствено осигурување од 0,8%, а кај придонесите за вработување од 0,2%. Неданочните приходи, кои претставуваа 3,1% од вкупниот квартален БДП беа реализирани на повисоко ниво за 8,1% во однос на истиот период од 2011 година.

Капиталните приходи во К-3-2012 на годишна основа беа повисоки за 3,4 пати (во овие приходи спаѓаат приходите од закуп на градежно земјиште, како и продажба на станови и приходи од дивиденди). Приходите по основ на донации споредено со К-3-2011 година се поголеми за 2,3 пати.

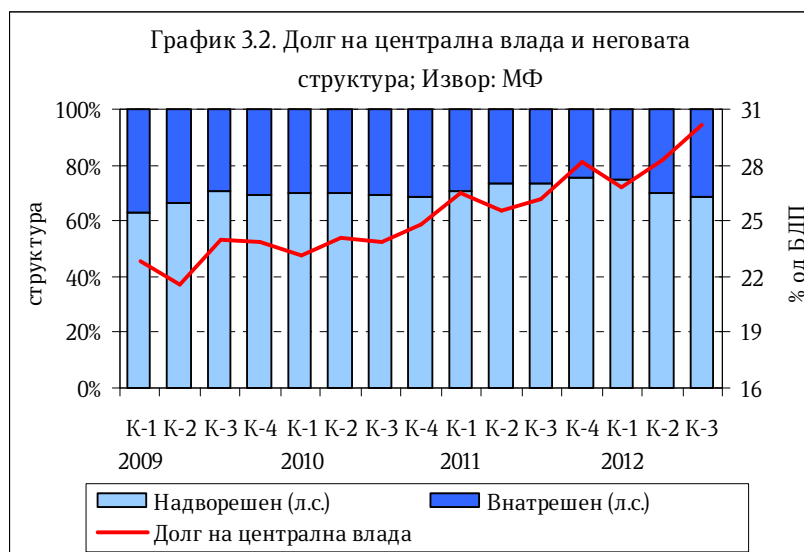
Во К-3-2012 година вкупните **буџетски расходи** беа повисоки за 9,2% споредено со истиот квартал од 2011 година. Тековните расходи, кои претставуваа 88,5% од вкупните расходи, беа поголеми за 9,6% на годишна основа. Капиталните расходи кои учествуваа со 11,5% во вкупните расходи, беа повисоки за 6,2% споредено со К-3-2011 година. Во рамките на тековните расходи, расходите за стоки и услуги беа зголемени за 7%, додека расходите за плати и надоместоци беа намалени за 2,9% во однос на истиот квартал лани. Средствата за трансфери, кои учествуваа со 61,6% во вкупните расходи, беа повисоки за 13,6% на годишна основа, а учеството на категоријата „Други трансфери“ во вкупните трансфери изнесуваше 26,9% (овде се вклучени трансферите кон локалната власт - блок и наменските дотации, како и други субвенции и трансфери кои беа зголемени за 2,1 пати на годишна основа). Трансферите кон Фондот за пензиско и инвалидско осигурување, кои учествуваа со 26,0% во вкупните расходи, беа извршени за 5,3% повеќе во однос на истиот квартал од 2011 година, односно повеќе за 4,9 п.п. споредено со К-2 2012 година. Расходите за каматни плаќања беа зголемени за 7,0%, при што расходите по камати на домашен долг забележаа раст од 29,9%, додека каматите за странскиот долг беа зголемени за 2,9%.

Фискалното оптоварување, мерено како утврден дел на буџетски приходи² во однос на номиналниот БДП, во К-3-2012 година изнесуваше 26,2% и претставува зголемување од 0,2 п.п. во однос на К-2-2012 година. Вкупните буџетски расходи претставуваа 33,1% од БДП, што е за 0,7 п.п. понизок остварен износ во однос на К-2-2012 година, односно на годишна основа зголемување од 2,3%.

2

Вклучува даночни приходи, социјални придонеси, административни такси и давачки и патарини

Вкупниот **долг** на централната влада на крајот на К-3-2012 година изнесуваше 30,2% од БДП, што претставува зголемување од 1,9 п.п. во однос на К-2-2012 година. Учеството на надворешниот долг на централната влада во вкупниот долг на централната влада беше намалено за 1,7



п.п., во однос на К-2-2012 година, додека учеството на внатрешниот долг на централната влада во вкупниот долг на истата беше зголемено за исто толку процентни поени. Со тоа, учеството на внатрешниот долг на централната влада беше зголемено на 31,6% од нејзиниот вкупен долг. Ваквата состојба укажува дека дополнителното задолжување, што е неминовно за водење поекспанзивна фискална политика, било надворешно или внатрешно, не би ја загрозило фискалната одржливост, при што е неопходна координација со монетарната политика. Здравата фискална политика е еден од Мастриските критериуми за конвергенција, со поставени граници на 3% од БДП за буџетскиот дефицит и 60% од БДП за државниот долг.

4. Монетарно-финансиски движења

По намалувањето на основната каматна стапка за 0,25 процентни поени во вториот квартал од 2012 година, во третиот квартал од годината Народната банка на Република Македонија ја задржа максималната основна каматна стапка непроменета, односно на нивото од 3,75%, оценувајќи ја поставеноста на монетарната политика како соодветна на макроекономскиот амбиент.

Примарните пари³ во К-3-2012 година забележаа раст од 1,4% на квартална основа во услови на раст на готовите пари во оптек и вкупната ликвидност на банките, од 1,5% и 1,2%, соодветно.

Во текот на третиот квартал на 2012 година најтесната парична маса **M1** забележа квартален раст од 3,3% во однос на К-2-2012 година, како резултат на растот на готовите пари во оптек и на депозитните пари, од 2,1% и 3,8%, соодветно. **Монетарниот агрегат M2**, во К-3-2012 година го забави кварталниот пад на 0,4%,

³ Ги вклучува готовите пари во оптек (вклучително и готовината во благајна на банките), задолжителната резерва во денари и во девизи и вишокот ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари)

додека најширокиот **монетарен агрегат М4** забележа засилен раст од 0,8%, во однос на претходниот квартал кој се должи на зголемувањето на најликвидните средства (готови пари во оптек и депозитни пари).

Вкупниот депозитен потенцијал⁴ на банките, по падот во вториот квартал, во К-3-2012 година се зголеми за 0,7% на квартална основа. Притоа од аспект на секторот, депозитите на домаќинствата го забавија кварталниот раст на 0,5%, наспроти 2,2% во претходниот квартал, додека депозитите на приватните претпријатија го ублажија падот на 0,5% во однос на претходниот квартал кога истите се намалија за 7,5%.

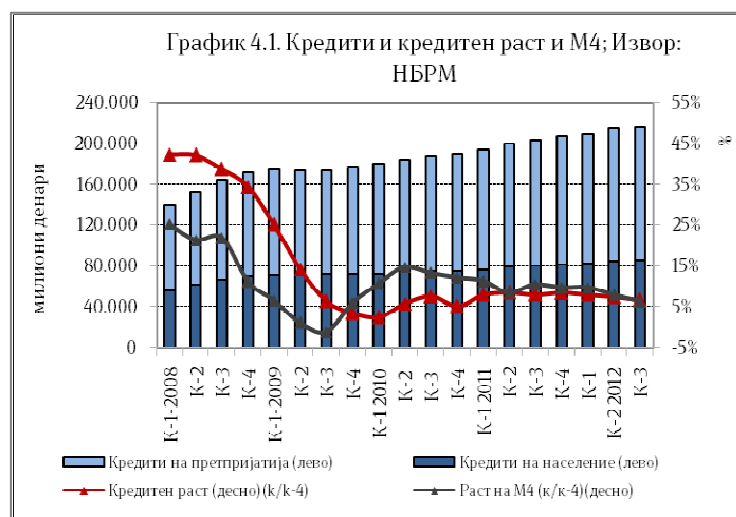
Од аспект на валутата, доминантен придонес во растот на вкупните депозити остварија денарските депозити кои се зголемија за 2,3% на квартална основа, додека девизните депозити се намалија за 1,1%, што резултираше во натамошно намалување на степенот на евроизација за 0,8 п.п., односно на 46%, мерено преку учеството на девизните депозити во вкупниот депозитен потенцијал.

Според рочноста, долгорочните депозити, кои се зголемија за 5,5% (6,5% во К-2-2012 година), го водеа растот на вкупните депозити. Од друга страна, краткорочните депозити во К-3-2012 година забележаа пад од 1,6% во однос на претходниот квартал.

Кредитната активност на банките кон недржавниот сектор, во К-3-2012 година бележи забавена стапка на раст од 0,6% на квартално ниво, во услови на забавен кредитен раст кон секторот за домаќинства од 1,9% и намалено кредитирање на корпоративниот сектор од 0,3%.

Од валутен аспект, кредитите во странска валута забележаа засилен пад од 3,5% на квартално ниво, додека денарските кредити регистрираа квартален раст од 2,1% во К-3-2012 година и со тоа го водеа растот на вкупните кредити.

Според рочноста, долгорочните кредити, по подолго време на раст во К-3-2012 година бележат квартален пад од 1,8%, додека краткорочните кредити се повисоки за 2,9%.



⁴ Депозитите вклучуваат и пресметана камата

Во третиот квартал од 2012 година, НБРМ ја задржа максималната **основна каматна стапка** на ниво од 3,75%. Каматните стапки на депозитните банки во К-3-2012 година забележаа одредени надолни поместувања на квартална основа. Имено, каматната стапка на депозитните банки за денарските кредити се

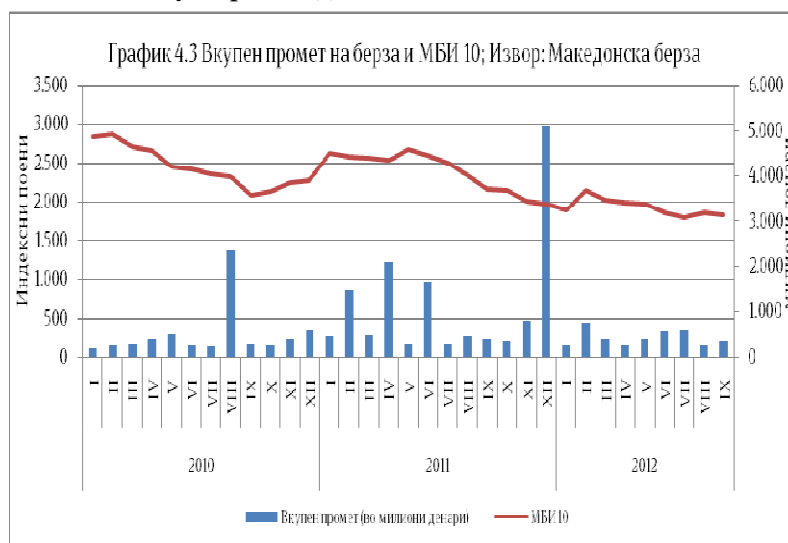


намали за 0,1 п.п. во однос на претходниот квартал и изнесува 8,4%. Со тоа продолжи трендот на намалување на оваа каматна стапка, кој започна од почетокот од 2010 година. Каматната стапка на девизните кредити се намали од 7% на 6,9%. Каматните стапки на денарските и девизните депозити се намалија на квартална основа за 0,2 п.п. и 0,1 п.п. и изнесуваат 5% и 2,2%, соодветно.

Каматната стапка на новоодобрените денарски кредити е намалена за 0,2 п.п. на квартално ниво и изнесува 7,8%, додека каматната стапка на новоодобрените девизни кредити бележи пораст од 0,2 п.п. и изнесува 7%. Каматната стапка на новопримените денарски депозити бележи пад од 0,3 п.п. во однос на К-2-2012 година и изнесува 2,7%, додека каматната стапка на новопримените девизни депозити изнесува 0,7%, како и во претходниот квартал.

На **пазарот на капитал** во третиот квартал од годината се забележа пад на прометот на берзата од 1,1 во однос на К-2-2012 година, додека во однос на истиот квартал претходната година се забележува раст од 4,2%.

Македонскиот берзански индекс МБИ-10, како агрегатен показател на берзанските движења на крајот на третиот квартал изнесуваше 1.822,36 индексни поени, што претставува намалување за 1,9% во однос на јуни 2012 година, додека во однос на септември 2011 година индексот е понизок за 15,8%.



5. Надворешен сектор

5.1. Надворешно-трговска размена

Според податоците на Државниот завод за статистика во К-3-2012 година вкупната надворешно-трговска размена со странство изнесува 2014,5 милиони евра и бележи контракција од 4,4% во однос на истиот квартал од 2011 година.

Во К-3-2012 година **ИЗВОЗОТ** на стоки изнесува 792,3 милиони

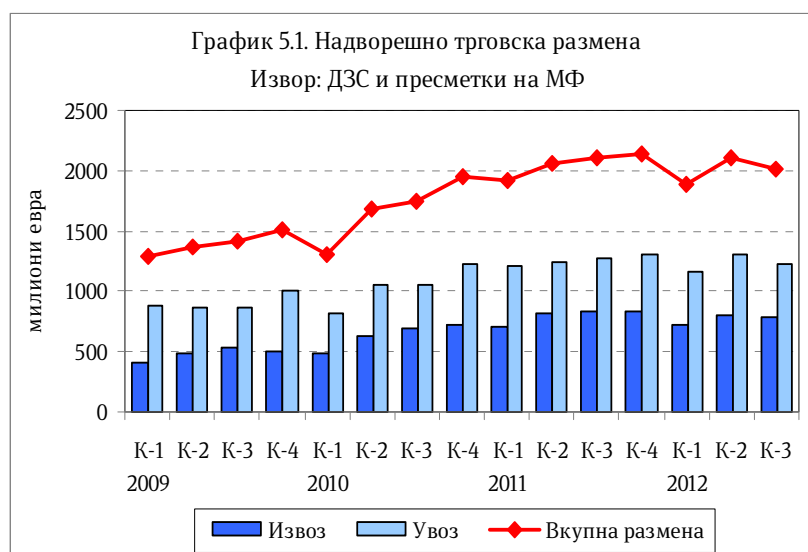
евра и во однос на истиот квартал од претходната година забележана е контракција од 4,6%, додека во однос на претходниот квартал забележан е пад од 0,5%.

Анализирано по сектори на СМТК (Стандардна меѓународна трговска класификација), позитивни движења во **извозот** во К-3-2012 година во однос на истиот квартал од 2011 година се забележуваат кај:

- машини и транспортни уреди за 13,2% (во рамките на кои категоријата индустриски машини и делови порасна за 58,4% или 12,9 милиони евра);
- пијалаци и тутун за 11,3% (тутун за 17,4% или 5,6 милиони евра).

Од друга страна, негативни движења во извозот се забележуваат кај:

- минерални горива и мазива за 37,9% (во рамките на кои категоријата нафта и производи од нафта се намали за 53,7% или 38,4 милиони евра);
- суровини освен гориво за 5,9% при што категоријата сирово ѓубриво и минерали (освен јаглен, нафта, скапоцени камења) забележа пад од 25,8% или 2,2 милиони евра;
- производи класирани по материјалот за 5,5% (железо и челик за 7,7% или 13,6 милиони евра);
- производи за храна за 1,7% (риби и преработки од риби за 38,8% или 1,3 милиони евра);
- хемиските производи за 2,3% (неоргански хемиски производи за 60,3% или 2,9 милиони евра и хемиски материи и производи за 1,5% или 1,3 милиони евра).



Во К-3-2012 година, гледано по **економска намена** најголемо учество во извозот имаат: стоките за индустриско производство (50,6%), потоа следуваат стоките за лична потрошувачка (34,2%), производите за инвестиции (9,2%) и енергијата (6,0%).

Увозот на стоки во К-3-2012 година изнесува 1.222,1 милиони евра и претставува намалување од 4,2% во однос на К-3-2011 година, додека во однос на претходниот квартал, контракцијата изнесува 6,5%.

Анализирано по **сектори на СМТК**, најголемо позитивно придвижување на **увозот** во К-3-2012 година во однос на К-3-2011 година се забележува кај:

- производи за храна за 11,8% (шеќер, преработки од шеќер и мед за 27,7% или 3,9 милиони; месо и преработки од месо за 10,7% или 3,4 милиони евра; овошје и зеленчук за 19,8% или 1,9 милиони евра);
- хемиски производи за 5,9% (при што се забележува зголемување кај категориите: производи за боење и штавење за 26,6% или 4,1 милиони евра; хемиски материји и производи, н.н. за 18,8% или 2,6 милиони евра);

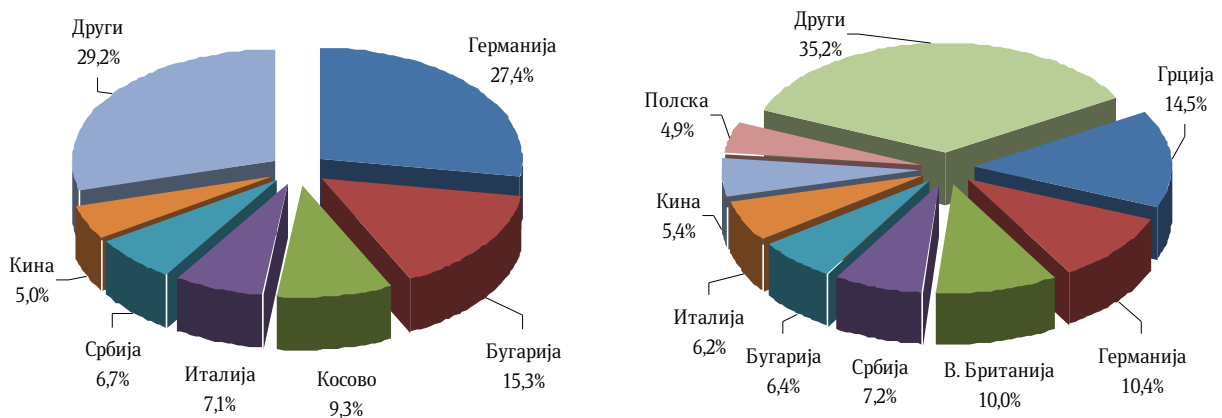
Најголемо негативно придвижување на увозот се забележува кај:

- суровини освен гориво за 50,8% (метална руда и метални отпадоци се намали за 64,4% или 31,8 милиони евра);
- машини и транспортни уреди за 10,9% (при што категоријата друмски возила се намали за 42,0% или 32,4 милиони евра);
- пијалаци и тутун за 6,9% (тутунот се намали за 18,7% или 1,2 милиони евра);
- минерални горива и мазива за 5,4% (нафта и производи од нафта забележа пад од 6,7% или 13,4 милиони евра);
- производи класирани по материјалот за 0,7% (железо и челик за 12,5% или 10,8 милиони евра);

Гледано по економска намена во К-3-2012 година најголемо учество во увозот имаат стоките за индустриско производство (41,9%), потоа следуваат: стоките за лична потрошувачка (24,0%), енергијата (19,5%) и производите за инвестиции (14,6%).

Во К-3-2012 година, надворешно-трговската размена на Република Македонија со Европската унија (ЕУ 27) е намалена за 5,8% во однос на К-3-2011 година, при што учеството на размената со оваа интеграција во вкупната надворешно-трговска размена се зголемило за 7 п.п. во однос на третиот квартал од 2011 година и изнесува 63,0%, при што извозот на стоки учествува со 62,5%, а увозот на стоки со 63,3%.

График 5.2. Земји со најголемо учество во извозот (лево) и во увозот (десно) во К-3-2012
Извор: Пресметки на МФ врз база на податоци од ДЗС



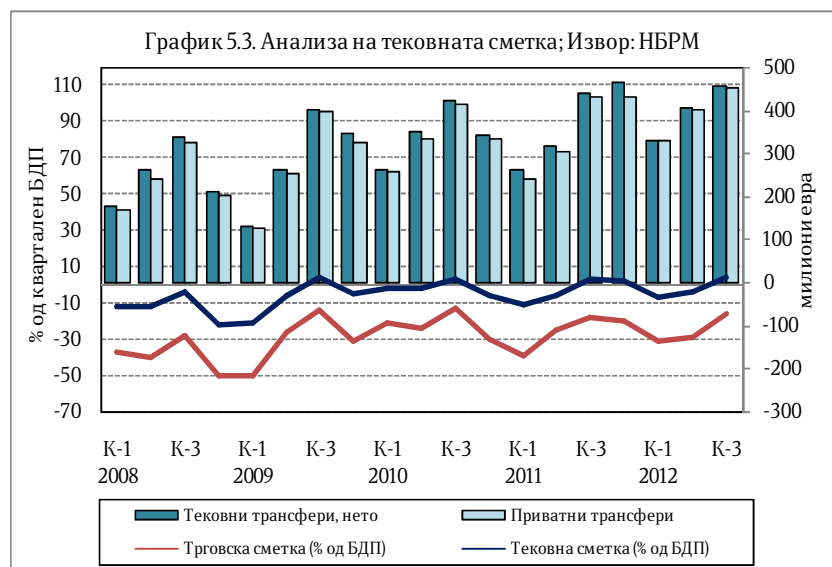
Како резултат на структурните промени во размената со странство, во вториот квартал од 2012 година, 70,7% од трговскиот дефицит на земјата е последица на дефицитот во размената со Австрија, Романија, Швајцарија, Словенија, Хрватска, а остатокот од дефицитот е последица на размената со: Турција, Косово, Русија, Кина и други. Суфицит во размената е остварен со САД, Босна и Херцеговина, Шпанија, Холандија и Полска.

5.2. Платен биланс

Според податоците на Народната банка, во третиот квартал од 2012 година на салдото на тековната сметка на билансот на плаќања беше регистриран суфицит од 71,3 милиони евра, кој е проширен на годишно ниво за 27,4% (15,4 милиони евра).

Проширувањето главно се должи на намалениот трговски дефицит и на зголемените приливи по основ на нето-тековни трансфери.

Од друга страна, при поголемото надолно приспособување на извозот од увозот, трговската сметка забележа стеснување во однос на претходниот квартал, и дејствуваше во спротивна насока, намалувајќи го позитивниот ефект од зголемените трансфери. Во вакви



услови, салдото на тековната сметка оствари подобрување на годишна основа и подобрување во однос на претходниот квартал.

5.2.1. Тековна сметка

Во третиот квартал од 2012 година салдото на тековната сметка беше во позитива и изнесуваше 3,7% од БДП и истото е повисоко за 15,4 милиони евра споредено со К-3-2011 година. Зголемувањето на позитивното салдо се должи на порастот на нето-тековните трансфери кои во К-3-2012 година изнесуваа 454,7 милиони евра и пораснаа за 4,1% во однос на К-3-2011 година, и на намалениот трговски дефицит за 9,2 милиони евра или за 2,3% на годишно ниво, споредено со К-3-2011 година. Во спротивна насока, пак, делуваа намаленото салдо на услугите и зголемените одливи по основ на нето-доходи за 36,8%. Салдото на услугите во К-3-2012 година изнесува 32,8 милиони евра, односно истото беше намалено за 14,8% во споредба со К-3-2011 година.

Трговската отвореност на Република Македонија во К-3-2012 изнесува 102,0% и забележува стеснување во однос на истиот квартал од 2011 година за 5,8 п.п.

Во К-3-2012 година, трговското салдо (-20,3% од БДП), бележи позитивно поместување во однос на претходните четири квартали.

Нето - тековните трансфери во К-3-2012 година изнесуваат 454,7 милиони евра и истите се повисоки за 17,8 милиони евра или за 4,1% во однос на К-3-2011 година. Порастот се должи на приватните трансфери кои пораснале за 4,8%, и учествуваат со 99,4% во вкупните нето-трансфери. Приватните трансфери во К-3-2012 година изнесуваат 451,8 милиони евра. Подетално анализирано, во приватните трансфери доминантно учество имаат другите трансфери (89,4%) кои пораснале за 5,4% и изнесуваат 403,9 милиони евра, додека дознаките од вработените пораснале за 0,3% споредено со К-3-2011 година и изнесуваат 48 милиони евра.

Споредено со претходниот квартал, нето - тековните трансфери пораснале за 12,4% или за 50,3 милиони евра, во најголем дел поради порастот на приватните трансфери од 13,1% или за 52,3 милиони евра.

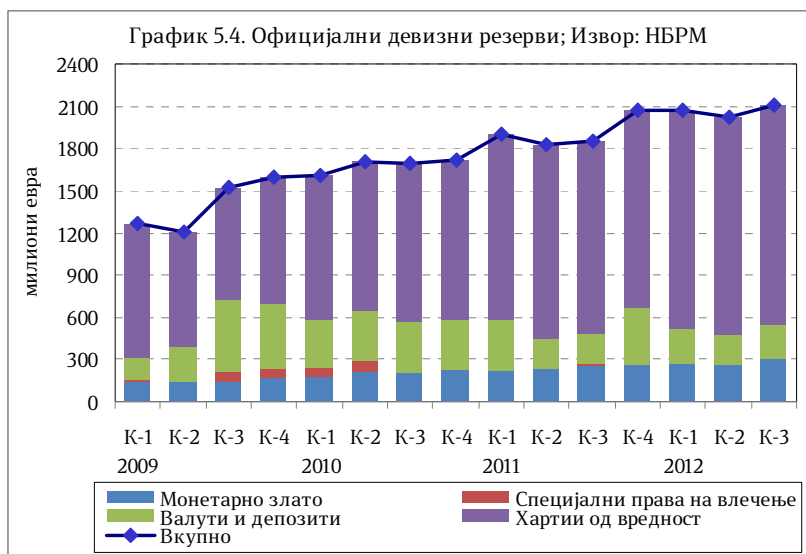
Покриеноста на трговскиот дефицит со приватните трансфери во К-3-2012 година изнесува 114,6% и истата е зголемена за 7,8 п.п. на годишно ниво .

5.2.2. Капитална и финансиска сметка

Капиталната и финансиската сметка во К-3-2012 година бележи дефицит и салдото изнесува -109,5 милиони евра, што е проширување за 27,6 милиони евра во однос на К-3-2011 година. Според финансиската сметка, во К-3-2012 година регистриран е негативен биланс од 36 милиони евра нето-директни инвестиции, што е негативно движење во однос на К-3-2011 година кога бил остварен суфицит од 45,5 милиони евра. Во К-3-2012 година во август и септември е забележан пад на директните инвестиции во Република Македонија, како резултат на

реинвестираната добивка и намалувањето на ставката на друг капитал. Наспроти ова, во јули е регистриран пораст на директните инвестиции од 19,5 милиони евра.

На крајот на К-3-2012 година, бруто официјалните резерви изнесуваат 2.103,6 милиони евра и истите се повисоки за 13,8% во однос на К-3-2011 година. Доминантно учество во официјалните резерви имаат девизните резервни средства, односно хартиите од вредност со учество од 73,9% или 1.553,6 милиони евра, потоа монетарното злато кое учествува со 14% или 300,7 милиони евра, додека валутите и депозитите учествуваат со 248,1 милиони евра (12%) во вкупните официјални девизни резерви.



Извештајот го подготви

Министерство за финансии
Сектор за макроекономска политика

М-р Анита Поповска
Ана Николова
Ангела Васовска
Анета Дудеска
Копринка Сапунова
Нецати Куртиши

Контролирал:

Д-р Сања Киковска - Георгиевска

Одобрил:

Јордан Трајковски

Jordan.Trajkovski@finance.gov.mk

Скопје, јануари 2013 година